

Oktober 1956

MEDDELANDE

nr 47

från

SKÅNES VAPENHISTORISKA FÖRENING.

Skånes Vapenhistoriska Förenings medlemmar kallas till ordinarie höstsammanträde fredagen den 16 november kl. 19.00 på Kungens kammare, Malmöhus slott. Föredrag av Föreningens ordf. J. Folke Herrström över ämnet: Några bilder från en bilresa i Tyskland sommaren 1956 med historiska och vapenhistoriska i blickar. Föredraget illustreras med bilder. Till talrikt besök inbjuder styrelse

Årsmötet.

Föreningens årsmöte hölls på Malmöhus slott, Kungens kammare, fredagen den 23 mars under ordförandens presidium. Ordf. hälsade välkommen och välkomnade särskilt kvällens föredragshållare, redaktör Ossian Lindskoug, Malmö. Under de stadgeenliga förhandlingarna föredrogs styrelsens årsberättelse, som godkändes och lades till handlingarna varefter full och tacksam ansvarsfrihet beviljades styrelsen för det gångna arbetsåret. Vid styrelsevalet omvaldes hela styrelsen: ordf. J. Folke Herrström, v. ordf. major J. Lindgren, sekr. disponerande A. Göransson, skattmästare köpman S. Hansson och utan särskild funktion disponerande Thure Jakobsson. Till klubbmästare utsågs köpman Erik Lindgren. Styrelsens suppleanter blevo fil. lic. kaptan Olle Cederlöf och köpman Erik Lindgren, referenter blevo herrar E. Andersson och I. Thynéll. Ordf. förrättade härefter par

tation över Föreningens förste korresponderandeledamot prof. Paul Post i Nürnberg. Redaktör Ossian Lindskoug höll sedan ett lärt föredrag över "den vapenhistoriska terminologiens uppkomst och ursprung". Den här särskilt sakkunnige och lärde föredragshållaren höll auditoriet i andlös spänning med sina språkliga analyser. Red. Lindskoug avtackades av ordf. varefter ett leve utbragtes för honom. Efteråt samlades man i Tunnelns 650 åriga källarvalv, där gemensam supé intogs. (Författaren medgiver ej publicering av föredraget).

Interskandinaviska vapenhistoriska kongressen i Malmö-Lund

På inbjudan av Skånes Vapenhistoriska Förening samlades ett 50-tal ledamöter från de 4 skandinaviska vapenhistoriska sällskapen, i Malmö och Lund sistlidna 12 och 13 maj. Första dagen skedde samlingen i Kungsvåningen på Malmöhus slott, där ordf. J. Folke Herrström hälsade välkommen. Särskilt vände sig ordf. till Svenska Vapenhistoriska Sällskapet i Stockholm ordf. major N. E. Hellsten, till Vapenhistorisk Selskabs i Köpenhamn v. president fil. dr. H. D. Schepelern, Hilleröd, till v. ordf. i Norsk Vapenhistorisk Selskap fru Marja Hedberg-Braaten Oslo, till direktören för Tyghusmuseet i Köpenhamn, överstelöjtnant J. Paulsen, till styresmannen för Kungl. Armémuseum i Stockholm fil. dr. H. Seitz samt till intendenten för Malmö Museum, fil. lic. greve Sten Kalling och till Föreningens framlidne Hedersledamot fil. dr., överste Th. Jakobssons efterlevande maka, fru Marianne Jakobsson, Stockholm, som även hedrade kongressen med sin närvaro. Ordf. uttryckte sin glädje över att se så många vapenvänner från de olika skandinaviska länderna nedresta till det vurfagra Skåne för att studera vapen- och knyta och återknyta personliga kontakter.

Därpå blev det allmän vapensyn. Ett hundratal särskilt utvalda vapen ur några medlemmarnas i Malmö samlingar hade sammanbragts. I ågon egentlig demonstration av dessa vapen företogs icke, varför var och en själv kunde närmare studera vad som vederbörande mest intresserade sig för. Detta kan nu efteråt beklagas då många särskilda rariteter och sällsyntheter säkert icke utan vidare "hittades" i mängden. Samlarna här nere kunna vara stolta över att kunna visa så märkliga och ytterst sällsynta vapen som här skedde, eller som en av vårt lands största vapenkännare uttryckte sig, här finns vapen som man ej vetat om ens fanns, tex ett karolinskt "mindre slagsvärd" för flottan, som är det enda kända ex. som finns m. fl. Här fanns vackra officersvärjor från 30-åriga kriget med vackert etsade klingor, bl. a. även en representant för de s. k. "förlorade värjorna". Särskilt många voro de karolinska värjorna, såväl förgyllda officersvärjor som stålfästa de regementsmärkta manskapsvärjor. Här fanns den s. k. Tönningen värjan (drabantvärja?) flera commendervärjor med etsade klingor, bl. a. av Bertram,

av typ närmast lik den Hellstenska s.k. "Hornska" värjan, och icke minst en commender värja med Karl XII:s krönte namnchiffer och bladslingor även på fästet av precis samma typ och utseende som finns ett ex. på rustkammaren i Moskva samt en liknande på Militärsällskapet i Stockholm. Även den ytterst sällsynta endast i ett par ex. kända 1683 års amiralitetsvärja fanns. Efterkarolinska värjor av såväl drabant, som commendertyp sågs även, flera med vackert etsade klingor med Gustav III:s namnchiffer. Bland de gustavianska vapnen fanns de flesta vapnascherna (även regementsmärkta) samt en officerspallasch för Södra Skånska kavalleriregementet som fastställdes av hertig Karl (1773-1806) samt en officerssabel för Björneborgs regemente med Björneborgs krönte vapen på fästet, båda de enda kända exemplar i sitt slag som finns. Av eldhandvapen fanns bland pistolerna bl. a. ett par karolinska officerspistoler sign. Heinrich Kappel som enligt pipinskriften tillhört den karolinske generalen greve Johan Carl Strömfelt (1678-1736). Även upptäcktes ett karolinskt artillerikruthorn med Karl XII:s krönte namnchiffer och mycket annat, som här ej finnes plats att omförmåla.

Efter visningen inbjöd intendenten greve Sten Kalling till genomgång av Malmö Museums inuforms- och vapensamling, varvid han först redogjorde för dess historia. Största delen tillhör det gamla Kronprinsens husarregemente. Men i denna samling hade förut även ingått deponering av en del vapen från den f. d. Wijkens samlingen, som nu är återlämnad till Kungl. Armémuseum i Stockholm.

Efter de givande vapenstudierna samlades alla till gemensam middag på Riddarsalen. Dagen till ära var den festligt dekorerade salen eklärerad med levande ljus i vackra museistakar. Klubbmästaren för dagen disponent A. Göransson hälsade välkommen. Ordf. höll senare under middagen högtidstalet erinrande om vapnen som både skiljande och enande symboler och föreslog en skål för den skandinaviska vänskapen i värjans tecken. För Svenska Vapenhistoriska Sällskapet i Stockholm talade dess v. ordf. frihetre R. von Essen, Skokloster, för Norsk Vapenhistorisk Selskap v. ordf. fru Marja Hedberg.-Braaten, för Vaabenhistorisk Selskab i Köpenhamn dess v. president fil. dr. H. D. Schepelern, Hilleröd och för det nordiska vapenmuseum talade Kungl. Armémuseums chef, fil. dr. H. Seitz, Stockholm. Talet för damerna hölls av ordf. som i skämtsamt form hyllade och skräftlig hälsning inkom under aftonen från fil. dr. Arne Hoff, Tyghusmuseet i Köpenhamn, vilken för dagen var förhindrad närvara.

Andra dagen samlades man på Kulturhistoriska museet i Lund, där fil. dr. R. B. Qvist hälsade välkommen och redogjorde för den stora vapensamlingens uppkomst och historia och demonstrerade denna. Även här fanns sedan möjlighet att i riksamhet närmare ingående studera samlingen. Därefter besågs Domkyrkan under ledning av domkrykovaktmästare Jönsson, som på ett särdeles intressant och medryckande sätt demonstrerade Domkyrkans stora sevärdheter, bl. a. det medeltida astronomiska uret.

Lunch intogs sedan på Akademiska Föreningens välkända och trevliga restaurant. Avslutningsmiddagen ägde rum i Malmö på restaurant Tunnelns festvåning, där klubbmästaren disponent Thure Jakobsson hälsade välkommen. Högtidstalet hölls av ordf. J. F. Herrström, som framhöll vapnens betydelse för kulturutvecklingen jämsides med plögen och boken. Hyllningstal till arrangörerna avkkongressen hölls av Tyghusmuseets direktör överstelöjtnant J. Paulsen, Köpenhamn, som särskilt vände sig till ordf. och styrelsen för Skånes Vapenhistoriska Förening. Svenska Vapenhistoriska Sällskapet y. ordf. friherre R. von Essen, Skokloster, tackade å sitt Sällskaps vägnar och för Norsk Vapenhistorisk Selskap tackade godägare Tønne från Oslo och för Vaabenhistorisk Selskab i Köpenhamn och för museimännen tackade dess v. president fil. dr. A. D. Schepelern. Museiinspektör Askgård höll ett varmt tal för den nordiskavänskapen. Under kvällen ankom telegram från direktor Carl U. Buch, Köpenhamn, som hyllade Föreningen. På förslag av ordf. avsändes svarstelegram till direktor Buch samt till ordf. i Norsk Vapenhistorisk Selskab överste J. Schiötz, Oslo, som i sista sekund var förhindrad att närvara, samt till fil. dr. Arne Hoff och maskinfabrikant E. A. Christensen, båda i Köpenhamn, som också voro förhindrade att närvara.

PAUL POST
(1882-1956).

Då Skånes Vapenhistoriska Förening instiftades 1940 kallades prof. Paul Post på undertecknads förslag till vår Förenings första korresponderande ledamot. Och fick jag i uppdrag att per brev kontakta honom. Det svar som jag då erhöll förvaras i Föreningens arkiv. Tyvärr har tid och förhållanden aldrig medgivit att prof. Post personligen kom att närvara hos oss någon gång. Men personlig kontakt var det i alla fall per korrespondens. Särskilt under den svåra perioden efter det senaste krigets slut, som personligen hårt drabbade prof. Post i mer än ett avseende, har Föreningen på sitt sätt med "liebesgaben" sökt i någon liten mån hjälpa honom. Hans tacksamhet var även stor, därom vittna brev härom i vårt arkiv.

Med Prof. Paul Post har en av vår tids störste vapenkännare och vapenhistoriker gått ur tiden. Han var först knuten till det ledande, stora vapenmuseet Zeughaus Berlin, där han slutligen blev dess världsberömda chef. Men det var dock icke som chef för detta vapenmuseum, som han betydligt utvidgade och berikade, som skulle bli hans världsberömmelse. Detta blev i stället hans stora insats i det tyska vapenhistoriska sällskapet och icke minst i dess förnärliga tidskrift "Zeitschrift für historische Waffen- und Kostümkunde" som under Posts redaktion hävdade ställningen som internationellt forum för vapenhistoriska studier. Hans djupa och stora kunskaper inom alla områden av vapenhistorien voro enastående. Hans artiklar i sin tidskrift och alla föredrag (oftast av honom själv) och ingående diskussioner

i vapensällskapets månatliga möten på Zeughaus hade den allra största betydelse för den vetenskapliga vapenhistoriska forskningen.

Med prof. Paul Post har vapenhistorien mistat en av sina största gestalter, och med tacksamhet skola vi minnas honom både som forskare och vän.

Sit terra levis.

J. Folke Herrström

Nyutkommen vapenhistorisk litteratur.

Arne Hoff, H. D. Schepelern and Gudmund Boesen: Royal Arms at Rosenborg. Vol. I. Text - Vol. II. Plates. Published by the Chronological Collection of the Danish Kings at Rosenborg and the Danish Arms and Armour Society. Copenhagen 1956.

Vaabenhistoriske AArbøger. VIII b-c. Under redaktion af H. D. Schepelern. Udgivet af Vaabenhistorisk Selskab, Köbenhavn, 1956.

Haermuset, Akershus. Årbok. Oslo. 1955.

Harry Orre: Sidovapen för svenska kavalleriofficerare från 1765-1814. Nordstjärnan, Riksförening för samlare. Samlarnytt nr 1-2/1956.

I ett kommande nummer av "Meddelande" skall redaktören återkomma med rec.

Nyinvalid medlem.

Major Paul Leiditz, Stockholm (ordf.)

Redaktör:

J. Folke Herrström,

Malmö.